

מסר עוצמתי בן שני פסוקים

Category: בהעלותך, במדבר

תופעה נדירה בפרשתנו: ספר נוסף ונפרד בעל שני פסוקים בלבד. כשנעמיק בהם נגלה כי הם יתנו לנו את הכוח לעמוד בקשיי הגלות.

עשרת הדברות בכל כיתה

השבוע מושל לואיזיאנה חתם על חוק המחייב להציג את עשרת הדברות בכל כיתה בבית ספר ציבורי במדינה. החוק גם קובע את הגודל המינימלי לכרזה, ומחייב כי הדברות יוצגו באותיות גדולות וקלות לקריאה. בנוסף לכך, על הכרזה צריכה להיות הצהרה שקובעת שעשרת הדברות "היו חלק בולט של החינוך הציבורי האמריקני במשך כמעט 300 שנים".

מיד קמו מתנגדים לחוק שטענו שהוא נוגד את "הפרדת הדת והמדינה" והם הבטיחו שיתבעו את המושל בבית המשפט. המושל כבר הודיע שהוא ממש לא יכול לחכות עד שיתבעו אותו. ישנם עוד כמה מדינות כמו טקסס אוקלהומה ויוטה שרוצות לחוקק את החוק הזה, אבל הן ממתונות לראות איך יפול דבר.

תנ"ך ריק?

בישראל בימים אלו מתרחשת דרמה דומה. כידוע שמאז השבעה באוקטובר ישנה התעוררות גדולה בעם היהודי להתחזק בענייני יהדות ותורה ומצוות, וזה עוד יותר מודגש בישראל.

ישנו ארגון בישראל שנקרא "מאירים" שמטרתו "להחזיר את האור למערכת החינוך". לאחרונה הוא פרסם מחקר שמציג תמונה מקיפה על מצב לימוד התנ"ך במערכת החינוך הממלכתית בישראל.

דוד בן גוריון היה חובב תנ"ך מושבע, ותמיד חזר ואמר שהתנ"ך הוא "הקושאן" לבעלות שלנו על ארץ ישראל, ובתור ראש הממשלה הראשון הוא דאג לכך שילמדו תנ"ך בכל מוסדות החינוך בארץ.

משנות החמישים עד שנות השבעים הוקדשו ללימודי התנ"ך יותר שעות מכל מקצוע אחר מלבד אנגלית ומתמטיקה, אבל מאז שנות השבעים חלה ירידה משמעותית בהוראת התנ"ך. זה הגיע לידי כך שישנם כיתות שבהם מלמדים תנ"ך שעה אחת בשבוע, וישנם כיתות שבהם לא לומדים תנ"ך בכלל.

הארגון מנסה לעורר את דעת הקהל בעניין, וכחלק מהקמפיין הם הדפיסו תנ"ך ריק. הכריכה

היא של תנ"ך רגיל, אבל כשפותחים אותו הוא ריק, ספר עם דפים ריקים. כדי להדגיש שילדי ישראל לא מקבלים שום ידע על ספר הספרים היהודי. השבוע, הונחו בפתח של עשרות בתי ספר ברחבי תל-אביב תנ"כים ריקים ולצידם נתלו שלטי מחאה עליהם נכתב: "בבית ספר זה לומדים תנ"ך ריק".

בנוסף לכך, נערך סקר מייצג של 500 מורים בחינוך הממלכתי ו-500 הורים לילדים הלומדים בחינוך ממלכתי, והתברר ש-80 אחוז מהמורים חושבים שתוכנית הלימודים שקיימת בבתי הספר לא נותנת מענה בנושאי מורשת העם היהודי, ושמורים אחוז מההורים חושבים שבעקבות אירועי המלחמה יש צורך להכיר יותר את מורשת העם היהודי.

למה שבע

בכל שבת מתחלקת קריאת התורה בפרשה לשבעה עליות. נשאלת השאלה מדוע דווקא שבע? לכאורה היה יותר מתאים לחלק את הפרשה לחמשה עליות, הרי התורה עצמה מחולקת לחמשה ספרים, בראשית, שמות, ויקרא, במדבר ודברים, וכפי שזה נקרא "חומש" מלשון חמש.

את התשובה לכך מוצאים בפרשת השבוע. הגמרא (שבת קטז, א) אומרת שהעולם נברא בשבעה ימים והוא מושתת על שבעה ספרי תורה. לכאורה זה לא מובן, כיצד הגמרא הגיעה לשבעה ספרים כשאנו מכירים רק חמשה? אז יש לי חדשות בשבילכם ☑ קיימת גם חלוקה של התורה לשבעה ספרים.

בפרשת בהעלותך שאנו קוראים היום, באמצע הפרשה ישנם שני שורות שכולם מכירים, אלו המילים שאותם אנו שרים יחד כל פעם כשפותחים את ארון הקודש "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה☑". כשמעיינים בס"ת (וזה גם מופיע בחומשים) אנו רואים שלפני אותם פסוקים ישנה נוסף הפוכה, ומיד אחרי שני הפסוקים שוב נוסף הפוכה. משהו כמו סוגריים. (ככלל בתורה אין פיסוק ואין ניקוד ישנם רק אותיות שמתחברות למילים ולכן ה"סוגריים" האלו הם תופעה יחידה)

מדוע? "מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו". דהיינו, מתחילת חומש במדבר ועד הפסוק "ויהי בנסוע" זהו חומש אחד, שני הפסוקים שהם בסך הכול 85 אותיות הם ספר בפני עצמו, ומאחרי הקטע הנ"ל עד סוף ספר במדבר הוא ספר בפני עצמו. במקום ספר במדבר אחד יש לנו שלושה ספרים. לפי החלוקה הזאת ישנם שבעה ספרים של התורה. אומר הרבי שזוהי הסיבה מדוע כל פרשה מחולקת לשבעה עליות כנגד אותם שבעה ספרים (תו"מ תשמ"ז ח"א עמ' 321).

מצבים שונים

מה הרעיון שעומד מאחורי אותה חלוקה? ספר במדבר ובפרט פרשת בהעלותך מחולקת לשני חלקים. החלק שלפני "ויהי בנסוע" הוא מאוד אופטימי. מסופר בו באריכות על כך שבעת ההליכה במדבר ענן ה' היה מגן על עם ישראל, וכל הנסיעה הייתה על פי ה', "על פי ה' יחנו ועל

פי ה' יסעו". ממש נסיעה שכולה מכוונת מלמעלה. הקב"ה הגן על עם ישראל במדבר עם העננים "כאשר ישא העולל את היונק".

פסוקים ספורים לפני "ויהי בנסוע" משה רבנו פונה אל חותנו יתרו ומציע לו להצטרף לעם ישראל בדרכם לארץ המובטחת. משה נשמע מאוד אופטימי, הוא אומר ליתרו "נוסעים אנחנו אל המקום", "מיד עד שלושה ימים אנו נכנסין לארץ" (י, כט, רש"י). "לכה אתנו" כי ה' דיבר טוב על ישראל".

אבל מיד אחרי הספר תורה הקצר שחוצץ באמצע הפרשה, נאמר "ויהי העם כמתאוונים" ומכאן כל המצב רוח והאווירה השתנה. עם ישראל התלונן פעם אחת, וזה גרר תלונה שניה על המן, אותו אוכל מן השמים שהיה יורד להם דווקא ליד ביתם ללא כל מאמץ, באוכל הזה הם מאסו ועליו הם התלוננו. ומשם זה רק הולך ומחמיר, חטא המרגלים וכו', וכתוצאה מכך הם לא זכו להיכנס לארץ אלא 'נתקעו' במדבר במשך ארבעים שנה.

שני הפסוקים הללו שנחשבים לספר בפני עצמו, הם ההקדמה למה שמצפה לנו מיד לאחרי זה, כי הם מדברים על ארון ברית ה'. הפסוק הראשון מתאר מה קורה כשהארון בתנועה, "ויהי בנסוע הארון" משה מכריז "קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך", זוהי בקשה מהקב"ה שיפיץ את השונאים ואת האויבים של הקב"ה.

עם משה ואחדות נצא מהגלות

וכאן מוסיף רש"י נקודה מאוד חשובה, מי הם בדיוק שונאיו של הקב"ה: "אלו שונאי ישראל, שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם". כל מי ששונא את עם ישראל שונא את בורא עולם, לא יתכן כזאת מציאות שהוא שונא יהודים ואוהב את הקב"ה, עם ישראל מייצג את הקב"ה בעולם הם השגרירים של הקב"ה עלי אדמות. מי שנגדם הוא בעצם נגד הקב"ה.

הפסוק השני שמשלים את "הספר" אומר: "ובנוחה יאמר" כשהארון מגיע למקומו ונח, משה מתפלל: "שובה ה' רבבות אלפי ישראל". מה עומד מאחורי המילים הללו? אומר רש"י: "מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משני אלפים ושתי רבבות" (במדבר י, לו). התורה מרמזת לנו כאן מתי הקב"ה יחזור לשכון בתוכנו, כשזה "רבבות אלפי ישראל" כשאנחנו ביחד.

אומר הרבי ששני הפסוקים הללו של "ויהי בנסוע הארון" נותנים לנו את הכוח להתמודד עם כל הקשיים במדבר הגלות, כשהארון נוסע פירושו שאנחנו נוסעים ומתקדמים בלימוד התורה, "ויאמר משה" הלימוד צריך להיות קשור למשה רבנו לצדיק הדור, ואז אנחנו יכולים לנצח את כל האויבים, והפסוק השני אומר לנו מהו התנאי שיהי' "ובנוחה" איפה הקב"ה מוצא מנוחה, מתי זה "מקום מנוחתי" מקום של נחת רוח, כשזה "רבבות אלפי ישראל" כשעם ישראל מאוחד או אז השכינה שורה בתוכנו ויש לנו מנוחה מכל האויבים מסביבנו, בקרוב ממש.